

καὶ παρακαλεῖ ὑμᾶς ὅπως αἱ σκέψεις καὶ θεωρίαι ἅς ὑποβάλλει ὑμῖν διὰ τῶν ἐποπτῶν τῆς ἐθνικῆς αὐτοῦ παιδεύσεως, τῶν Συλλόγων, παρουσιασθῶσιν ἐνώπιον τοῦ εὐρωπαϊκοῦ Ἀρείου Πάγου, οὗ εἰς τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν πολιτικὴν σύνεσιν ἀκράδαντον ἔχον πεποιθήσιν ἀπέφυγε νὰ διαταράξῃ ἐτι μᾶλλον τὴν εἰρήνην τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Εὐρώπης.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, 25 μαρτίου (6 ἀπριλίου) 1878.

Τὰ προεδρεῖα τῶν Ἑλληνικῶν Συλλόγων.
(Ἐπονται αἱ ὑπογραφαί).

ΠΕΡΙ ΚΑΤΑΡΙΓΗΣΕΩΣ. ΤΗΣ ΘΑΝΑΤΙΚΗΣ ΠΟΙΝΗΣ.

(Συνέχεια· ἴδε ἀριθμ. 25).

Ὑπέδειξα ἐν ἀρχῇ, διατὶ πολεμῶ τὴν διατήρησιν τῆς ποινῆς ταύτης. Πιστεύω ὅτι ἀποχρώντως ἀνῆρεσα τὰς ψευδεῖς ἀρχάς, ἀφ' ὧν ὀρμῶνται οἱ ὑποστηρίζοντες τὴν διατήρησιν αὐτῆς. Ἦδη οὐδόλως πλέον πρόκειται περὶ τοῦ ὅτι ὁ καταφρονῶν δύναται ν' ἀποκαλέσῃ, τολμηρῶς πῶς, ἔπη πτερόεντα, ἀλλὰ περὶ τῶν μεγάλων ἀρχῶν καὶ περὶ τῆς δικαιολογίσεως τῶν προλαβόντως λεχθέντων μοι. Ἐνταῦθα ἐπικαλοῦμαι ἅπασαν τὴν προσοχὴν τοῦ ἐντίμου ἀντιλέγοντος.

Εἶπομεν ὅτι ἡ ποινὴ δεῖν νὰ ᾖ πρὸ παντὸς ἄλλου δικαία. Πιστεύει τις ἄρα ὅτι ἡ θανατικὴ ποινὴ ἡ ἀδικαίρετος εἶναι δικαία; καὶ ὅτι δύναται τις νὰ τὴν ἐφαρμόσῃ ἄνευ ἀτόπων ἐπὶ κατηγορουμένων διαπραξάντων ἀνόμοια ἐγκλήματα; Πιστεύει τις ὅτι εἶναι δίκαιον πατὴρ ὅστις ἐκ φίλτρου πατρικοῦ πρὸς υἱὸν νοσοῦντα ἐν χώρᾳ, ὑποκειμένη εἰς τὴν διάταξιν τῆς ἀκαθάρτου πιστοποιήσεως, πορεύεται εἰς περιποίησιν αὐτοῦ, ἐναντίον ὅμως τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ νόμου τῆς 3 μαρτίου 1822, ὅτι ὁ πατὴρ οὗτος τιμωρεῖται δικαίως διὰ τοῦ θανάτου, ποινῆς ἐπιβαλλομένης εἰς τὸν χειρίστον τῶν κακούργων; Φρονεῖ τις τοῦτο δίκαιον; Βεβαίως οὐχί· τότε εἶναι ποδοπάτησις τῆς δικαιοσύνης ἡ ἐφαρμογὴ τῆς θανατικῆς ποινῆς εἰς ἐγκλήματα διάφορα κατὰ τὴν βαρύτητα αὐτῶν.

Ἡ θανατικὴ ποινὴ εἶναι ἐπανορθωτικὴ· ἀληθῶς ἐπανορθοῖ τις ὅταν φονεύῃ;

Ἡ θανατικὴ ποινὴ εἶναι μέγιστον καὶ ἐπικινδυνώτατον ἀδίκημα, καθόσον οὔτε ἐπανορθοῦται οὔτε ἀνακαλεῖται· ἅπαξ ἐφαρμοσθείσης, τὸ πᾶν τετέλεσται. Δὲν ἐπανορθοῦται ἡ ἐξόντωσις.

Ἀνεπανόρθωτος καὶ ἀμετάκλητος· ναί. Τοῦτό ἐστι, λέγει ὁ ἀτυχὴς Ῥόσσης, τὸ κεφαλικὸν ἐλάττωμα γῆς ποινῆς ταύτης, καθ' ὃ ναυαγοῦσιν ἅπασαι αἱ

δικαιολογίαι τῶν συνηγόρων τῆς θανατικῆς ποινῆς. Ποῦτον πρὸς θεοῦ ἐπιχείρημα θέλει κατισχύσει, ὅταν βλέπωμεν ἀθώους συρομένους εἰς τὸ ἐκρίωμα.

Ὁ νόμος παραβιάζει εἰς τὸν ὕψιστον βαθμὸν τὴν ἀρχὴν, ὅτι ἡ ποινὴ δεῖν νὰ ᾖ ἐπανορθωτικὴ· ἡ δὲ παραβίασις εἶναι τοσοῦτο ἐναργής, ὥστε οὐδενὸς δεῖται σχολίου. Παρατίθηναι μόνον, ὡς ἐν καταλήλῳ χώρῳ, τὰ ὠραῖα ταῦτα λόγια τοῦ κ. Ίουλίου Φάβρου. « Διὰ τὸν πολίτην, λέγει ὁ μέγας ῥήτωρ, δὲν ἀρκεῖ μόνον ν' ἀνευρίσκη ἐν τοῖς νόμοις τὴν βεβαίωσιν ὅτι δὲν θέλει βλάψῃ τὴν ἐλευθερίαν αὐτοῦ πλὴν τῶν προβλεπομένων περιπτώσεων, ἀπαιτεῖται προσέτι ὅπως ἐν τῷ ὀργανισμῷ ὡς καὶ ἐν τῇ κειμένῳ αὐτῶν εὐρίσκη ὡσαύτως τὰς ἀσφαλεῖς ἐκείνας ἐγγυήσεις τὰς δυναμένας νὰ τὸν προστατεύσωσιν, εἰν ἦναι ἄγνωστος ».

Ὁ ἐντιμος ἀντιλέγων θὰ μείνῃ βεβαίως ἀδικαιολόγητος εἰς τὸ τελευταῖον τοῦτο ἐπιχείρημα, τὸ ἰσχυρῶς συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς ἐμῆς γνώμης διότι δὲν ὑπάρχει μέσον τοῦ εὐρεῖν τι δυνάμενον νὰ δικαιολογήσῃ τὰ ἐλαττωματικὰ προσόντα περὶ ὧν πρόκειται, πλὴν ἂν μόνον ἐπικαλεσθῇ τὴν ἰδέαν, ὅτι ἡ δικαστικὴ ἀνάκρισις εἶναι σήμερον ἱκανῶς πεφωτισμένη, ὥστε νὰ μὴ διαπράττῃ πλέον ἀμαρτήματα. Θὰ εἶπω αὐτῷ ἐπὶ τοιούτου ἰσχυρισμοῦ ὅτι ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἷς μόνος ἄνθρωπος ὑπάρχει . . . ἀναμάρτητος, καὶ ὅτι οἱ δικασταὶ εἶναι πολὺ μακρὰν τοῦ Βατικανοῦ. Ἄλλ' ἐπιμένει εἰσέτι; Τότε ἄς θεωρήσῃ μετὰ προσοχῆς τὰ ἐπόμενα παραδείγματα, δι' ὧν ἀποδείκνυται λίαν ἐναργῶς ὅτι ὁ ἄνθρωπος μοιραίως ὑπόκειται εἰς τὴν πλάνην καὶ ὅτι ἐκ τῆς πλάνης ταύτης ἀθῶοι φονεύονται, φεῦ! ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης αὐτῆς!

Ὁ κ. Κάρολος Λουκάς ἐμέτρησεν ἐν διαστήματι ἑξ μηνῶν τοῦ ἔτους 1826 ὀκτὼ εἰς θάνατον καταδίκας ἀθῶων.

Νομοδιδάσκαλος ἄγγλος λίαν περιώνυμος, ὁ σὶρ Φίλντς Ῥού Κέλλυ, βεβαιοῖ ὅτι γινώσκει ἐν Ἀγγλίᾳ δεκαεπτὰ εἰς θάνατον καταδίκας ἀθῶων, ὧν ἡ ἀθωότης ἀπεδείχθη βραδύτερον καὶ προστίθουσιν ὅτι ἐκ τῶν 17 τούτων ἀθῶων οἱ 8 ἀπηγχονίσθησαν.

Ἐπὶ τοῦ ὑπουργείου τοῦ Ῥόβερτ Πήλ δ δημοτικὸς πάρεδρος κ. Οὐῖλντ ἔσωσε τὴν ζωὴν ἑξ εἰς θάνατον καταδικασθέντων, διὰ τῆς ἐπιμονῆς καὶ τῆς δεξιότητος αὐτοῦ· ἀπέδειξε τὴν ἀθωότητά των ὀλίγας ὥρας πρὸ τῆς ὀρισθείσης διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ποινῆς.

Τοῦ Μάλλετ καταδικασθέντος εἰς θάνατον ἐν Λονδίνῳ τῷ 1855, ἡ ποινὴ μετεβλήθη εἰς ὑπερορίαν, τὴν δὲ προτεραίαν τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἐμελλεν ν' ἀπαχθῇ εἰς Αὐστραλίαν, ὁ ἀληθὴς ἐνοχος κατήγγειλεν ἑαυτὸν ὡς αὐτουργὸν τοῦ ἐγκλήματος, ἐφ' ᾧ ὁ Μάλλετ ἦν καταδικασμένος.

Τὸ κακουργοδοκεῖτον τοῦ Χαινώ δι' ἀποφάσεώς του ἐν Ιανουαρίῳ 1862 κατεδικάσεν εἰς θάνατον ἑννέα κατηγορουμένους, μέλη συμμορίας ἢ εταιρίας κακούργων, κατηγορουμένων ἐπὶ δολοφονίᾳ καὶ κλοπῇ δι' ἐνόπλου χειρὸς. Οὐδὲν ἦττον ἀθῶοι ἦσαν ἤδη καταδικασμένοι καὶ περνευμένοι ὑπὸ δημίου τῆς δικαιοσύνης ἐπὶ τισὶ τῶν αὐτῶν ἐγκλημάτων, ἐφ' οἷς κατεδικάσθησαν οἱ ἑνδεκά ἀληθεῖς ἐνοχοί.

Ἐν Λονδίῳ Ἰταλὸς ὀνομαζόμενος Παλετσιάνης κατηγορήθη ὅτι τῇ 26 δεκεμβρίου 1864 ἐδολορόνησε τὸν Μιχαήλ Ἀρτικτον· κατεδικάσθη εἰς τὸν δι' ἀγχόνης θάνατον· ἀλλὰ τέσσαρας ἡμέρας πρὸ τῆς ἐκτελέσεως τῆς ποινῆς, ἕτερος Ἰταλὸς, ὁ Μόγνυς Γρηγόριος, ὁ ἀληθὴς ἐνοχος, κατεδικάσθη εἰς θάνατον ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἐγκλήματι, ὁ δὲ ἀθῶος Παλετσιάνης οὐ ἢ ποινὴ ἀνεβλήθη εἰς τρεῖς ἐβδομάδας, ἐσώθη ἐκ τῆς ἀναβολῆς ταύτης.

Ἐν Παρισίοις τῷ 1869 κατηγορούμενος τις κατεδικάσθη εἰς θάνατον, ἀλλὰ γενομένης αἰτήσεως ἀναίρεσεως ἡ ποινὴ μετεβλήθη.

Ἄλλο τι ὅμοιον παράδειγμα εὑρηται ἐν τῇ στατιστικῇ τοῦ 1870.

Καὶ τέλος διὰ νὰ πεισθῇ τις πόσον εὐχερῶς οἱ δικασταὶ δύνανται νὰ περιπέσωσιν εἰς πλάνην ἀνάγνωτε τὴν ἀφήγησιν τοῦ κ. Ίουλίου Σίμωνος, ἐπιγραφομένην ἢ θανατικὴ ποινὴ. Ἐν τῇ ἀφηγήσει ἐν μόνον γεγονὸς εὐρίσκεται, ἀλλὰ λίαν ἀξιοπαρατήρητον. Περὶ τὸ 1831 τρεῖς συμμαθηταὶ καὶ σύντροφοι τοῦ πρώην ὑπουργοῦ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, αὐτοῦ δηλονότι τοῦ συγγραφέως τῆς ἀφηγήσεως, τρεῖς ἀδελφοὶ μηδέποτε διανσηθέντες τὴν διάπραξιν καὶ τοῦ ἐλαχίστου ἐγκλήματος, συνεπεῖχ ὅμως παραδόξων περιστάσεων, ἃς ἐκτίθησιν ἀκριβῶς ἡ περὶ οὗ δ λόγος ἀφήγησις, κατεδικάσθησαν εἰς θάνατον.

Μικροῦ δεῖν γίνετο ἡ ἐκτέλεσις τῆς θανατικῆς ποινῆς, ἐὰν ὁ μέγας τῆς ἡμετέρας ἐποχῆς φιλόσοφος, ἀπλοῦς τότε ἀγρότης, δὲν ἐνέργει μετὰ ταχύτητος, ὅπως προσαγάγῃ ἀποδείξεις εἰς τὴν δικαιοσύνην, κωλύων αὐτὴν οὕτω τῆς διαπράξεως τριῶν ἐγκλημάτων. Κατὰ τὴν ἐπανάληψιν τῆς δίκης οἱ ἐνοργοὶ οὐδὲ κἀνδισκέφθησαν, ἀλλ' ἀμέσως ἐξέδωκαν τὴν ἐτυμηγορίαν αὐτῶν ἐντελῶς ἀθωωτικήν. Ὁ Ὑβονικ, εἷς τῶν τριῶν ἀθῶων κηρυχθέντων ἀδελφῶν μετὰ τὴν θανατικὴν καταδίχην, εἶναι σήμερον ἐφημέριος ἐν Γουεχένῳ.

Ἴδου ποῦ ἄγει ἡμᾶς συνήθως ἡ δικαιοσύνη μετὰ τὴν θανατικὴν αὐτῆς ποινὴν. Θὰ τολμήσῃ τις εἰσέτι νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν ποινὴν ταύτην; δὲν πιστεύω. Διὰ τοῦ λόγου, ἴσως· ἀλλ' ἐν συνειδήσει οὐδέποτε πλέον! Μὴ ἀπολέσωμεν λοιπὸν τὴν εὐκαιρίαν τοῦ ὑψῶσαι τὴν φωνὴν μετὰ τοῦ κ. Καρόλου Λουκᾶ, τὸν θαφνηφόρον δύο ἀκαδημιῶν, καὶ νὰ εἰ-

πωμεν. «Εἶπατε ἡμῖν, ἄνθρωποι ἐνάρετοι, ἐν τῇ πράξει καλοῦ ἔργου ἡσθάνθητέ ποτε τύφιν συνειδή-
τος; Καὶ σεῖς ἐνοχοὶ ἐν τῷ ἐγκλήματι ἀπελαύσατέ ποτε τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἀνάπαυσιν; . . . Ἄ! ὅταν τις ἔχῃ τὴν συνειδήσιν ἀγνὴν καὶ τὴν λογικὴν πεποίθησιν πῶς δύναται νὰ ἴδῃ τὸ ἱκρίωμα, πῶς νὰ θυσιάσῃ ἀθῶους; Πῶς νὰ ὀνομάσῃ τὰς ἀξιώσεις ἐκείνας τῆς ἀνθρωπίνης δικαιοσύνης, ἥτις ἀντικαθίστῃ, τί λέγω; ἥτις ἐξαφανίζεῃ καὶ βεβηλοῦ τὴν θεῖαν δικαιοσύνην; Δικαιοσύνη τῶν ἀνθρώπων ὀλεθρία, ἥτις κωλύει τὴν τύφιν τοῦ συνειδότητος, ἐὰν αὕτη δὲν ἐγεννήθῃ, τὴν καταπνίγει δὲ ἐὰν πρόκηται νὰ γεννηθῇ καὶ ἥς τὸ ἐλάχιστον ἐγκλημα εἶναι ἡ σφαγίασις τῆς δευτέρας ἐκείνης ἀθωότητος, ἣν γεννᾷ ἡ μετάνοια!»

Μέλλω νῦν ν' ἀποδείξω ὅτι αἱ τρομεραὶ ποιναὶ ἀντὶ νὰ ἐπιδράσωσιν εὐτυχῶς τοῦναντίον εἰσὶν ἐπικίνδυνοι. Ὁ Μοντέσκιος παρατηρεῖ ὅτι ἐκ τῆς πείρας ἐγνώσθη ὅτι εἰς τὰς χώρας, ἐνθα αἱ ποιναὶ εἰσὶν ἡπιώτεραι, τὸ πνεῦμα τοῦ πολίτου ἐκπλήσσεται ὅσον καὶ ὑπὸ τῶν σκληρῶν. Ὁ Βολταῖρος ἐπίσης λέγει ὅτι τὰ πάντα ἀποδεικνύουσι τὴν μεγάλην ταύτην ἀλήθειαν, ὅτι δηλαδὴ ὁ αὐστηρὸς νόμος γεννᾷ ἐνίοτε τὰ ἐγκλήματα. Σύγχρονος ἡμῶν μέγας νομοδιδάσκαλος, ὁ κ. Βερανζέ, προστίθῃσιν ὅτι καὶ τιμωρίαι, ἃς κοινῶς ὀνομάζουσι δραστηρίους, ἀντιδρῶσι διὰ τοῦ μάλιστα δυσπαρέστου τρόπου ἐπὶ τῶν ἡθῶν τοῦ λαοῦ. Τὰ ἱκρίωματα ἐκεῖνα, ἀφ' ὧν ῥέει τὸ αἷμα, αἱ ποιναὶ ἐκεῖναι, οἷαι ἐπὶ τῆς ἀρχαίας νομοθεσίας, καθιστάμεναι βαρύνονται διὰ τῆς ἐκλεπτύνσεως τῆς μάλιστα πονηρᾶς σκληρότητος, φέρουσιν εἰς μεγαλειτέρους κινδύνους καὶ διαφθείρουσι μᾶλλον ἢ τρομάζουσι!

Διαφθείρουσι, ναί! καὶ ἐτι μᾶλλον δύναμαι εἰπεῖν, ὡς ἐρρέθη ἤδη, ὅτι τὸ ἱκρίωμα εἶναι ἀπλῶς σχολεῖον θηριωδίας. (') Σχολεῖον ἐνθα διεγείρονται αἱ ὀλεθριώταται κλίσεις, ἐμπνέεται ἡ καταφρόνησις τῆς ζωῆς καὶ πλάσσεται ἡ φαντασία διὰ τρόπον ὅλως ἐναντίου πρὸς τὸν σκοπὸν τῶν νόμων. Παρακαλῶ νὰ μὲ ἀκροασθῇτε καὶ ὅα ἴδῃτε ἐὰν λέγω τι περιττόν.

(') Μετὰ ἐκτέλεσιν τινὰ ἐν Νισυγάτῃ οἱ παῖδες παίζουσι παριστῶντες τὴν ἐκτέλεσιν ταύτην. Ἐκαστος αὐτῶν ὑποδύεται τὸ κατὰ μέρος πρόσωπον· ὁ μὲν γίνεται κατὰδικος, ὁ δὲ ἱερεὺς, ὁ τρίτος δικαστὴς καὶ ἕτερός τις δῆμιος. Τὸ μάθημα δὲν εἶναι τρομερόν; — Ἐν Ἀγγλίᾳ μήτηρ ἔλεγε πρὸς τὸν υἱὸν, ἀγόμενον εἰς θάνατον, «Παῖδί μου, πιστεύω πῶς θὰ παιθάνῃς χωρὶς φόβον καθὼς καὶ ὁ πατέρας σου».

Τῷ 1854 ὁ Ἐδουάρδος παρέστη εἰς θανάτῳσιν τοῦ Τάυλορ Ουάρδου καὶ μεθ' ἡμέρας ἑξ ἑδολοφώνησε τὴν ἐρωμένην αὐτοῦ.

Ἐν Στοκχόλμῃ ἐπιστρέφοντες ἐκ τοῦ τόπου ἐκτελέσεως τινος δύο ἐργάται καθίστανται εἰς ἔριδα. Ὁ ἕτερος αὐτῶν σὺρει μάχαιραν καὶ ἐμπήγει αὐτὴν εἰς τὸ στῆθος τοῦ φίλου του. Ἀλλοτε ἐν μικρᾷ ἐκείθεν ἀποστάσει ἤρσαν δύο ναῦται, ὧν ὁ εἷς φονεύει τὸν συνέταIRON αὐτοῦ· τὸ ἱκρίωμα ἐφαίγεται ἀπὸ τοῦ τόπου ἔνθα τὸ κακούργημα διεπράχθη.

Τῷ 1844 ἐν Ἐπινάλ ἐγένοντο δύο ἐκτελέσεις καὶ μετὰ ἑξ ἑβδομάδας διαπράσσεται ἐν τῇ αὐτῇ πόλει δηλητηρίασις. Ἐξετάζεται ὁ ἐνοχος καὶ ὁμολογεῖ ὅτι παρεγάνετο εἰς τὴν ἐκτέλεσιν.

Ὁ ἱερεὺς Βίχερστεκ, ἔξετασθεὶς ὡς μάρτυς ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τῶν λόρδων, ἐβεβαίωσεν ὅτι μετὰ τῶν καθειργμένων λόγῳ κεφαλικοῦ ἐγκλήματος, οὐδεὶς ὑπῆρχε, καθόσον αὐτὸς ἐγίνωσκε, μὴ παρασταθεὶς εἰς ἐκτέλεσιν τινά.

Ὁ Ρόβετ, ἱερεὺς εἰρκτῆς ἐν Βριστόλῃ, ἐβεβαίωσεν ὅτι ἐπὶ 167 καταδικασθέντων εἰς θάνατον, οὗς εἶχεν ἐξετάσει αὐτὸς καὶ συνοδεύσει εἰς τὸ ἱκρίωμα, 162 εἶχον ἰδεῖ ἐκτελέσεις.

Ὁ Μόβλ, φονεὺς γυναικὸς καὶ παιδίου, ὑπέστη τὴν ποινὴν αὐτοῦ τῇ 5 αὐγούστου 1869. Μετὰ δέκα ἡμέρας ὁ Τρόπμαν διέπραξε τὸν πρῶτον φόνον τῆς φρικώδους αὐτοῦ ἐποποιίας. Μετὰ τὴν τιμωρίαν τοῦ Τρόπμαν εὐθὺς τρεῖς δολοφονίαι ἐπηκολούθησαν.

Τὰ παραδείγματα ταῦτα ἀποδεικνύουσιν ὅτι ἄρτίως εἶπον· ἀποδεικνύουσιν ἐπίσης ὅτι τὸ ἱκρίωμα οὐδένα ἐμπιεῖ τρόμον, καὶ ὅτι διαπράσσονται ἐγκλήματα τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, τῇ αὐτῇ ὥρᾳ καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μάλιστα τόπου ἔνθα ὁ δῆμιος ἐκπληροῖ τὰ ἴδια καθήκοντα, κόπτων τὴν κεφαλὴν ἄλλου ἐγκληματίου. (Ἀκολουθεῖ).

ΑΝΑΛΕΚΤΑ.

ΟΙ ΕΠΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ ΕΦΟΡΟΙ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.—Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 4 μαΐου ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιγραφῶν ὁ κ. Φραγκίσκος Λενορμὰν, καθηγητῆς τῆς ἀρχαιολογίας ἐν τῇ Ἐθνικῇ βιβλιοθήκῃ τῶν Παρισίων συνεχίζων τὰς νομισματικὰς αὐτοῦ παρατηρήσεις πραγματεύεται ἐν τινὶ αὐτοῦ ὑπομνήματι πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν περὶ τῶν ὑπογραφόντων τὰ νομίσματα τῶν ἐλληνικῶν πολιτειῶν. Ἐν τῷ ὑπομνήματι τούτῳ ἀπαντῶσι πλεῖστα ἔθιμα λίαν δυσχεραίνοντα τὴν τοῦ ἀντικειμένου τούτου διασαφῆσιν, καθ' ὅσον ἐν τῇ πολιτικῇ καταρτίσει τῶν ἐλληνικῶν πολιτειῶν ὑπὸ κοινούς χαρακτῆρας μεγίστη ὑπῆρχε ποικιλία τοπικοῦ ἥθους, καὶ τού-

του ἕνεκα τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Λενορμὰν διασαφηνιζόμενά εἰσιν ἄξια τῆς προσοχῆς τῶν τε οἰκονομολόγων καὶ τῶν ἱστορικῶν.

Τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκτυποῦν νομίσματα ἐκ καθαροῦ χρυσοῦ φαίνεται ἀνήκον ἀποκλειστικῶς ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἀνατολῇ εἰς τὸν Μέγαν βασιλέα, ὅστις δὲν συνήνει τοῦλάχιστον ὅπως ἄλλα κράτη σφετερισθῶσι τὴν τοῦ χρυσοῦ νομισματοποιίαν. Τὸ ἥλεκτρον, μίγμα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, ἦν τὸ πολυτιμότερον τῶν μετάλλων, ὅσα οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐνομισματοποίησαν διὰ τὰς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς. Πρωτίμως κατηρτίσθησαν μετὰ τῶν πόλεων νομισματικαὶ συνελεύσεις σκοποῦσαι τὴν διευκόλυνσιν τῆς κυκλοφορίας τῶν ἀμοιβαίων αὐτῶν νομισμάτων καὶ ἐπαρκοῦσαι εἰς τὴν φυσικὴν ἀνάγκην τοῦ ἐπεκτείνειν καὶ πολλαπλασιάσαι τὰς συναλλαγματικὰς πράξεις. Ἐντεῦθεν ἐπήγαγεν ἡ ἀνάγκη τοῦ καθορίσαι διὰ τοῦ βάρους καὶ τοῦ ποιοῦ τὴν ἄξιαν τῶν εἰς κυκλοφορίαν τιθεμένων νομισμάτων. Τὴν ἐγγύτην ταύτην παρεῖχεν ἑκάστη πολιτεία διὰ τοῦ ἐπομένου τρόπου· τὸ νόμισμα ὑπεγράφετο ὑπὸ ἰδίων ἀρχόντων, τῶν ἐπὶ τῶν νομισμάτων δηλονότι ἐφόρων, οἵτινες ἦσαν ὑπεύθυνοι ἐπὶ τῇ καλῇ αὐτῶν κατασκευῇ πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν κυβέρνησιν, ὡς καὶ αἱ κυβερνήσεις ἦσαν ὑπεύθυνοι πρὸς ἀλλήλας ἐπὶ τῇ ἐκ τῆς κυκλοφορίας βλάβῃ κιβδήλου νομίσματος.

Ὁ ἑφορος πεισθεὶς περὶ τοῦ δόλου ἀπέτιε διὰ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὸ διαπραγνὲν ἁμάρτημα εἴτε τοῦτο ἐξ ἑαυτοῦ προήρχετο, εἴτε ἐκ τῶν πρακτόρων αὐτοῦ. Ἡ εὐθύνη αὐτοῦ διήρκει ἐπὶ ἐν ἔτος καὶ μετὰ τὴν παύσιν αὐτοῦ. Ἐπὶ τῶν ἀθηναϊκῶν τετραδράχμων ἐπὶ Φιλίππου τοῦ Μακεδόνα εὐρίσκονται τρεῖς ὑπογραφαί, ὧν αἱ δύο πρῶταί εἰσιν αἱ τῶν ἐτησίων ἀρχόντων. Ὁ μὲν τούτων ἦν σπουδαῖον τι πρόσωπον, ἐντεταλμένον τὴν ἀνωτάτην ἐποπτείαν ἐπὶ τῆς κατασκευῆς, ὁ δ' ἕτερος διευθυντῆς τῶν νομισμάτων, προσωρινῶς ἐντεταλμένος τὴν κατασκευὴν ταύτην, δυνάμενος δὲ νὰ παραβληθῇ πρὸς ἐργολάβον, εἰν ὑπάρχῃ λόγος νὰ φρονῇ τις ὅτι ἡ δημοσία αὕτη ὑπηρεσία συνηριθμεῖτο μετὰ τῶν λειτουργιῶν ἥτοι τῶν ἐπιβλητικῶν καθηκόντων. Οὗτος ἦν ὁ νομισματοποιός. Ὁ τρίτος ἐπὶ τῶν νομισμάτων ἑφορος ἠλλάσσετο κατὰ πᾶσαν πρυτανίαν, ἥτοι καθ' ἑκάστον μῆνα. Ἐν τῇ διοργανώσει τῆς ἀθηναϊκῆς κυβερνήσεως, ἀπαντῶσι πολλὰ κατηγορίαι, ὑπαλλήλων ὧν ἡ λειτουργία διήρκει μίαν μόνην πρυτανίαν, καὶ ἐξ ὧν ἡδύνατο νὰ ληφθῇ ὁ τρίτος ἐπὶ τῶν νομισμάτων ἀρχων, ἥτοι οἱ ἐπιτηροῦντες τὸ βάρος καὶ τὸ μέτρον, οἱ δημόσιοι ἐπανορθωταὶ καὶ λογισταί, οἱ ἀρχοντες τοῦ ἀργύρου.